ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
"АСОЦІАЦІЯ ФАРМАЦЕВТІВ УКРАЇНИ"
Ідентифікаційний код юридичної особи: 43359310
Місцезнаходження: Україна, 01015, місто Київ, вулиця Академіка Богомольця, будинок 7/14, приміщення 182, к. 83

Міністру охорони здоров'я України

Вих. 421/2026 від 04.11.2026 року

ЛЯШКУ В.К.

вул. Грушевського, 7, м. Київ, 01601,
digital@moz.gov.ua, moz@moz.gov.ua

щодо внесення змін до критеріїв визначення підприємств, які мають важливе значення для галузі національної економіки у сфері охорони здоров'я

Шановний Вікторе Кириловичу!

Громадська організація «Асоціація фармацевтів України» (далі – АФУ, Асоціація), представлена у Раді громадського контролю при Національній службі здоров'я України, Громадській раді при Державній службі України з лікарських засобів та контролю за наркотиками та Експертно-апеляційній раді з питань ліцензування при Державній регуляторній службі України, засвідчує Вам свою повагу та звертається щодо необхідності вдосконалення критеріїв визначення підприємств, установ та організацій, які мають важливе значення для галузі національної економіки у сфері охорони здоров'я, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 05 грудня 2024 року № 2033 (зі змінами), шляхом запровадження окремого критерію для суб'єктів господарювання, які здійснюють роздрібну торгівлю лікарськими засобами та беруть участь у реалізації державної програми реімбурсації «Доступні ліки».

Державна програма реімбурсації «Доступні ліки» є важливим механізмом забезпечення доступності лікарських засобів для населення, насамперед для пацієнтів із хронічними захворюваннями, які потребують тривалої та безперервної медикаментозної терапії. Ефективність її реалізації безпосередньо залежить від належного функціонування аптечних закладів, які на підставі договорів із Національною службою здоров'я України забезпечують відпуск лікарських засобів, вартість яких повністю або частково відшкодовується за рахунок державних коштів.

Фактична участь аптечних підприємств у виконанні зазначеної програми має істотне значення для забезпечення реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я, оскільки саме через аптечні заклади пацієнти отримують лікарські засоби, необхідні для підтримання безперервності лікування.

Особливої актуальності питання збереження стабільної роботи таких підприємств набуває в умовах воєнного стану, коли доступність лікарських засобів безпосередньо залежить від спроможності аптечної інфраструктури функціонувати попри безпекові, кадрові, логістичні та економічні виклики.

Наразі під час визначення важливого значення аптечних підприємств для галузі охорони здоров'я враховуються, зокрема, територіальні показники їхньої діяльності. Проте територіальна присутність не завжди є достатнім показником фактичного внеску суб'єкта господарювання в забезпечення населення лікарськими засобами.

Зокрема, аптечне підприємство, яке провадить діяльність у межах однієї або кількох територіальних громад, може забезпечувати значні обсяги відпуску лікарських засобів за програмою реімбурсації та відігравати важливу роль у забезпеченні потреб населення. За таких обставин виключне або переважне застосування територіальних показників не дозволяє повною мірою оцінити його значення для належного функціонування системи охорони здоров'я.

На переконання АФУ, під час визначення важливості аптечних підприємств доцільно враховувати не лише географію їхньої діяльності, а й фактичні результати виконання державних програм, спрямованих на забезпечення доступності лікарських засобів.

Одним із таких об'єктивних показників є обсяг відпуску лікарських засобів за програмою реімбурсації, який відображає реальну участь підприємства у виконанні державних гарантій, масштаб забезпечення потреб пацієнтів та значення безперервності його діяльності.

Крім того, постановою Кабінету Міністрів України від 23 жовтня 2026 року № 1328 «Деякі питання організації бронювання військовозобов'язаних на період мобілізації та на воєнний час» передбачено перегляд та узгодження критеріїв, на підставі яких визначається важливе значення підприємств для галузей національної економіки.

Зазначеними змінами також уточнено підходи до визначення критично важливих підприємств з урахуванням можливих наслідків припинення або істотного скорочення їхньої діяльності для життєзабезпечення населення. При цьому забезпечення внутрішнього ринку лікарськими засобами прямо віднесено до напрямів, що мають значення для підтримання життєдіяльності населення в особливий період.

Ураховуючи наведене, Асоціація вважає доцільним під час перегляду галузевих критеріїв передбачити окрему підставу для визначення важливого значення аптечних підприємств, які забезпечують суттєві обсяги відпуску лікарських засобів у межах державної програми реімбурсації.

У зв'язку з викладеним АФУ пропонує доповнити Критерії, затверджені наказом МОЗ України від 05.12.2024 № 2033, окремим пунктом такого змісту:

«Здійснення господарської діяльності з роздрібної торгівлі лікарськими засобами підприємством, що належить до суб'єктів середнього або великого підприємництва, за умови, що середньомісячна сума відпуску лікарських засобів, вартість яких підлягає відшкодуванню Національною службою здоров'я України за договорами про реімбурсацію, за останній календарний квартал становить не менше 200 тис. гривень без ПДВ».

Запропоноване доповнення передбачає застосування чітко визначеного кількісного показника, який може бути підтверджений відомостями щодо фактичного відпуску лікарських засобів у межах договорів про реімбурсацію.

Розмір порогового значення 200 тис. гривень без ПДВ визначено з урахуванням необхідності відокремити підприємства, для яких участь у програмі «Доступні ліки» є системною складовою діяльності, від суб'єктів господарювання, які мають укладені договори про реімбурсацію, однак здійснюють відпуск лікарських засобів за ними лише в незначних обсягах. Такий обсяг відшкодування відповідає щоденному обслуговуванню значної кількості пацієнтів із хронічними захворюваннями, тому припинення або істотне скорочення діяльності таких підприємств, зокрема внаслідок втрати кадрів, створює реальний ризик переривання лікування, особливо в малих територіальних громадах та на територіях, наближених до району бойових дій.

Запропонований поріг є співмірним із масштабом діяльності суб'єктів середнього та великого підприємництва (близько 2,4 млн гривень на рік) і досяжним для регіональних аптечних мереж, що працюють у межах однієї чи кількох громад, але не перетворює критерій на формальність. Застосування середньомісячного показника за календарний квартал нівелює сезонні та разові коливання і унеможливлює штучне нарощування обсягів відпуску, а сам показник об'єктивно підтверджується даними електронної системи охорони здоров'я та Національної служби здоров'я України без потреби подання підприємством додаткових документів.

Такий критерій дозволить забезпечити більш об'єктивну оцінку значення аптечних підприємств для системи охорони здоров'я, враховуючи реальні обсяги їхньої участі в реалізації державної програми «Доступні ліки», а не лише територіальні характеристики діяльності.

Запровадження запропонованого підходу також сприятиме врахуванню значення підприємств, які забезпечують суттєві обсяги відпуску лікарських засобів за програмою реімбурсації, для збереження доступності лікування та стабільності фармацевтичного забезпечення населення, зокрема в умовах воєнного стану.

З огляду на викладене, просимо Міністерство охорони здоров'я України:

1. Розглянути пропозицію Асоціації щодо доповнення Критеріїв, затверджених наказом МОЗ України від 05.12.2024 № 2033, окремим критерієм, який передбачає врахування фактичних обсягів відпуску лікарських засобів за договорами про реімбурсацію.
2. Забезпечити опрацювання запропонованих змін під час перегляду галузевих критеріїв відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23.10.2026 № 1328 та, у разі їх підтримки, здійснити необхідні заходи для внесення відповідних змін до нормативно-правового акта.
3. Повідомити Асоціацію про результати розгляду цього звернення та прийняті рішення в установленому законодавством порядку на електронну адресу: pharmukraine.ua@gmail.com та за поштовою адресою: **01015, м. Київ, вул. Академіка Богомольця, буд. 7/14, приміщення 182, к. 83.**

З повагою,
Голова Організації
Голова Правління Організації **Анастасія РИЖУК**